

TEMATICKÁ PRŮBĚŽNÁ ZPRÁVA

k fokusní skupině č. 30
„Zkvalitnění procesu výběru a hodnocení projektů v rámci OP LZZ“

Zadavatel: MPSV ČR

Řešitel: RegioPartner, s.r.o.

Termín a místo konání

4. 9. 2012, 10:00 - 12:00
Prosecká 412/74, Praha 9

Personální zajištění FS

Moderátorka: Lucie Bučinová
Externí oponentka: Karolína Harries
Zapisovatel: Vladan Hruška

Cíl fokusní skupiny

Cílem fokusní skupiny byla diskuse o jednotlivých doporučeních k procesu hodnocení a výběru projektů podaných do OP LZZ. Diskuze vycházela především z doporučení evaluační zprávy projektu Zjednodušení a zkvalitnění administrace OP LZZ, konkrétně z části 1a – Zkvalitnění procesu výběru projektů a práce s hodnotiteli.

Seznam oslovených osob

Jana Hrnčířová Konstantinová, externí hodnotitelka projektů OP LZZ, jana.konstantinova@gmail.com

Eva Žilay, externí hodnotitelka projektů OP LZZ, evazilay@centrum.cz

Lenka Fardová, externí hodnotitelka projektů OP LZZ, lenka.fardova@seznam.cz

Jindřich Hvězda, externí hodnotitel projektů OP LZZ, hvezda@tmcentrum.cz

Vladimíra Soudková, externí hodnotitel projektů OP LZZ, soudek@iol.cz

Miroslava Grosserová, externí hodnotitelka projektů OP LZZ, sipi@email.cz

Dalibor Hapl, externí hodnotitel projektů OP LZZ, dhapl@email.cz

Aleš Kavalír, externí hodnotitel projektů OP LZZ, ales.kavalir@seznam.cz

Jan Pištěk, externí hodnotitel projektů OP LZZ, janpistek@atlas.cz

Dana Machátová, členka výběrové komise, machatova.dana@seznam.cz

Jiřina Pipková, členka výběrové komise, jirina.pipkova@mpsv.cz

Hana Vosmiková, členka výběrové komise, hana.vosmikova@nadacevia.cz

Karel Rychtář, člen výběrové komise, rychtar@scmvd.cz

Jana Majerová, členka výběrové komise, jana.majerova@mpsv.cz

Linda Maršíková, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, linda.marsikova@mpsv.cz

Tomáš Trávníček, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, tomas.travnicek@mpsv.cz

Renata Živná, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, renata.zivna@mpsv.cz

Lenka Bílková, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, lenka.bilkova@mpsv.cz

Kateřina Bučková, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, katerina.buckova@msmt.cz

Seznam účastníků	
Jméno	Instituce
Jana Hrnčířová Konstantinová	Magistrát hl. m. Prahy, odd. Evropského fondu regionálního rozvoje
Eva Žilay	EuroProfis, s.r.o.
Lenka Fardová	externí hodnotitelka projektů OP LZZ
Jindřich Hvězda	externí hodnotitel projektů OP LZZ
Dana Machátová	ČMKOS, členka výběrové komise OP LZZ
Marta Miklušáková	MPSV
Lenka Bílková	MPSV
Petra Kottová	MPSV
Iva Sotolářová	MPSV
Renata Živná	MPSV
Kateřina Bučková	MŠMT
Štěpán Zelinger	Nadace VIA
Hlavní zjištění z FS	
(1)	(1.1 Hodnocení aplikačních projektů) Podávání mainstreamových projektů formou šablony bylo hodnoceno spíše pozitivně, avšak je třeba důrazně zvážit, jaké projekty budou považovány za mainstreamové. Dle některých z účastníků by nebylo např. vhodné, kdyby projekty na podporu <i>soft skills</i> byly podávány formou šablony. Důvod pro tuto obavu byl takový, že by za podmínek podávání šablonou došlo k dalšímu snížení kvality projektů zaměřených na podporu soft skills zaměstnanců a tímto i k plýtvání finančních zdrojů. Šablonovité projekty navíc nedokážou odhalit to, zda dané školení bylo zařazeno do systému vzdělávání ve firmě. V tomto ohledu je však nutno říci, že na fokusní skupině u některých účastníků panovala určitá skepse k projektům zaměřeným na komunikační dovednosti a soft skills podobného druhu a jejich přínosech pro dané firmy, proto primární chyba v tomto ohledu nemusí být v systému podávání projektů přes šablony.
(2)	(2.1 Aplikační mainstreamové projekty) Návrh otevřených výzev pro mainstreamové projekty byl hodnocen jako vhodný. V rámci nich by bylo možné předkládat v rámci jedné výzvy i přepracované neúspěšné projekty, které již byly ve stejné výzvě podány. Otevřené výzvy by navíc zamezily vzniku velkého převisu projektů. Výzvy by měly mít průběžné uzávěrky podobně jako např. u současné výzvy na Sociální ekonomiku.
(3)	(1.1 Hodnocení aplikačních projektů) Rozdělování financí prostřednictvím individuálních projektů v regionech bylo hodnoceno kladně, např. jednotlivé úřady práce totiž mají lepší povědomí o situaci na poli nezaměstnanosti v daném území. Problémově však bylo vnímáno rozdělování financí přes veřejné zakázky.
(4)	(2.2 Aplikační projekty specifické, ostatní a inovativní) Diskuze o zavedení arbitra na místo současného třetího hodnotitele byla rozsáhlá, avšak nepřinesla jednoznačné rozhodnutí, zda by jeho role významně prospěla procesu hodnocení či ne. Dle účastníků FS by se však

institut arbitra měl vyzkoušet ještě v tomto programovém období. Arbitr by se měl zabývat projekty, kde se hodnocení externích hodnotitelů významně lišilo, a to jen pouze spornými body v hodnocení daného projektu. Funkce arbitra by spočívala v tom, že by v případě výrazně lišících se hodnocení konzultoval jednotlivé sporné body s hodnotiteli. Tento mechanismus by zároveň poskytl zpětnou vazbu pro hodnotitele o kvalitě jejich hodnocení. Na základě diskuze s hodnotiteli by pak arbitr určil finální hodnocení projektu, a tedy i rozhodl, zda daný projekt postoupí k projednání před výběrovou komisí či ne. Arbitr by měl být vysoce kompetentním odborníkem a pro svou roli by musel absolvovat speciální školení na problematiku dané výzvy.

Problémem institutu arbitra by byl fakt, že arbitr by neměl hodnotit všechny projekty, nýbrž jen sporné, čímž by nebyly zajištěny rovné příležitosti pro hodnocení všech projektů.

(5) (3.4 Systém hodnocení pro OP LZZ) Dle vyjádření účastníků FS příliš nezáleží na tom, zda se pro hodnocení projektů používají číselné nebo slovní deskriptory, neboť i ty jsou přepočítávány na číselnou hodnotu. Důležité je však to, že je nutné dodat metodiku pro stanovování jednotlivých deskriptorů. Dále bylo navrhováno při použití škál hodnocení, tyto škály rozšířit a využívat zásadně sudý počet kategorií. Zároveň však zde hrozí nebezpečí, že v případě širších škál dojde k většímu rozptylu hodnocení a tímto i k větším nárokům na třetího hodnotitele/arbitra.

(6) Hodnocení projektu zaměřit více na kvalitu projektu a ne na formální podobu žádosti. Často se tak stává, že kvalitně napsaná žádost na podporu nekvalitního projektu musela být bodově hodnocena relativně vysoko. V tomto kontextu pak bylo upozorněno na to, že externí hodnotitelé často neví, že i žádosti, které mají více než 65 bodů, mohou být vyloučeny na základě nesplnění eliminačních kritérií.

(7) (3. Soulad hodnocení externích hodnotitelů a členů výběrové komise) Externí hodnotitelé by uvítali lepší zpětnou vazbu od výběrové komise a od pracovníků ZS, ŘO (prostřednictvím optimalizovaného systému pro stanovení ratingu – viz dále), případně arbitra již zmiňovanou komunikací o sporných bodech hodnocení projektů). Rating hodnotitelů vnímali pozitivně, ale doporučovali provádění ratingu po hodnocení výběrovou komisí, kdy při výběru projektů se často přijde na velké nedostatky v hodnocení projektů. Hodnotitelé se rovněž cítí omezeni nastavením kritérií hodnocení a někdy se uchylují k umělému snižování počtu bodů, aby nekvalitní projekt nebyl hodnocen výrazně pozitivně. Proto by uvítali výraznou revizi hodnotících kritérií. Co se týče školení pro externí hodnotitele, hodnotitelé by uvítali více příkladů dobré a špatné praxe na úkor podrobného vysvětlování podmínek dané výzvy.

(8) (3. Soulad hodnocení externích hodnotitelů a členů výběrové komise) Při hodnocení projektů výběrovou komisí by bylo vhodné kromě bodů dodávat členům výběrové komise také podrobné slovní hodnocení projektu externím hodnotitelem. Vzhledem k rozsáhlosti takových podkladů by se však mělo jednat pouze o dodání podkladů na vyžádání u těch projektů, u kterých není názor na výsledné ne-/doporučení zřejmý. Dodání podrobného slovního hodnocení by pravděpodobně prodloužilo délku výběru projektů, ale zároveň zvýšilo jeho kvalitu.

Dále členové výběrové komise uvedli, že podklady, které dnes pro hodnocení dostávají, jsou dostačující, nicméně by uvítali zvýšení kvality předkládaných hodnocení.

Členové výběrové komise by také měli být podrobně seznámeni s pravidly, procesem a kritérii hodnocení, aby více porozuměli tomu, jakým způsobem hodnotitelé pracují (např.

jsou vázání metodikou hodnocení bez jejíž znalosti nelze ze strany VK relevantním způsobem hodnotit práci hodnotitelů).

- (9) Četné výhrady byly směřovány k IS Benefit. Jednak jeho nastavení se neshoduje s poptávaným logickým rámcem projektu, dále je na důležité části vyhrazeno málo slovních znaků (např. popis aktivit projektu), zatímco na „nevýznamné“ sekce jako horizontální témata, publicita, veřejná podpora příliš mnoho. Na FS dokonce padaly názory na vypuštění těchto tří vyjmenovaných záložek, jelikož jejich vyplňování nemá příliš velký význam, zatěžuje jak předkladatele projektu, tak jejich hodnotitele a tyto záložky nic nevypovídají o kvalitě projektu.

Doporučení vyplývající pro implementaci OP LZZ

- (1) Vyzkoušet v současném programovém období institut arbitra a přesně definovat jeho kompetence.
- (2) Definovat metodiku pro udělování (číselných či slovních) deskriptorů při hodnocení projektů.
- (3) Zacílit hodnocení projektů na samotnou jejich faktickou kvalitu a ne kvalitu jejich popsání a formální podobu v projektové žádosti.
- (4) Doplnit školení externích hodnotitelů k jednotlivým výzvám o více příkladů dobré a špatné praxe.
- (5) Na vyžádání doplnit podrobné slovní hodnocení projektů externími hodnotiteli pro členy výběrové komise při výběru projektů s nejednoznačným hodnocením.

Doporučení pro příští programovací období

- (1) Zavést podávání projektů formou šablon, avšak důsledně definovat mainstreamové projekty pro takto postavené žádosti.
- (2) Zavedení otevřených výzev pro mainstreamové projekty s průběžnými uzávěrkami.
- (3) Zvážit zavedení regionálních programů podpory především s ohledem na rozdělování finanční podpory prostřednictvím veřejných zakázek.
- (4) Výrazně obměnit formulář pro podávání žádosti v IS Benefit – odstranit přebytečné kapitoly, vymezit více místa pro podstatné kapitoly (popis aktivit projektu, cílové skupiny apod.) a integrovat schéma logického rámce.

Hlavní závěry FS

Nové formy podávání projektů (mainstreamové projekty šablonami prostřednictvím otevřených výzev, regionální individuální projekty), byly hodnoceny pozitivně. Na zavedení role arbitra do procesu hodnocení nebyl zcela jednoznačný názor, nicméně bylo by vhodné tento institut vyzkoušet ještě ve stávajícím programovém období. Současné používání slovních i číselných deskriptorů při hodnocení projektů může zůstat stejné, avšak je zcela určitě nutné dodat přesnou a jednoznačnou metodiku pro stanovování jejich hodnot. To by uvítali také hodnotitelé projektů, kteří toto vnímají jako jeden z možných problémů nekvalitního hodnocení projektů.

Identifikované problémy v organizaci FS

V rámci fokusní skupiny nebylo možné stihnout prodiskutovat všechny body scénáře – bylo diskutováno jen o bodech 1.1 Hodnocení aplikačních projektů, 2.2 Zavedení role arbitra

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

při hodnocení projektů a bod 3. Soulad hodnocení externích hodnotitelů a členů výběrové komise. Částečně byl implementován i bod 4. Testování vybraných doporučení ohledně nastavení budoucího hodnocení v současném období.

Doporučení pro konání dalších FS nebo jiných evaluačních nástrojů

Příští fokusní skupiny by se mohly zaměřit na body, které nebyly probrány na FS 30, jedná se o:

- bod 2.3 Projekty zaměřené na podporu sociálních inovací,
- bod 3. Návrhy na změnu ve způsobu věcného hodnocení,

Dalším možným tématem pro fokusní skupinu by byla reorganizace formuláře pro podávání projektových žádostí v IS Benefit.

Použitá literatura a jiné zdroje

Zpětná vazba od klientů OP LZZ 2012: Průzkum spokojenosti žadatelů a příjemců (pracovní verze).

Zjednodušení a zkvalitnění administrace OP LZZ (závěrečná zpráva z 22. 6. 2012).

Příručka pro hodnotitele (verze 1.3 z 15. 3. 2012).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PŘÍLOHA – PODKLADY K FOKUSNÍ SKUPINĚ 30

Pracovní verze dokumentu *Zpětná vazba od klientů OP LZZ 2012: Průzkum spokojenosti žadatelů a příjemců* analyzuje mj. spokojenost žadatelů a příjemců s výběrovým a hodnotícím procesem projektů z OP LZZ. Dle dotazníkového šetření byla druhá fáze hodnocení a výběr projektů hodnocena jako nejslabší ze všech fází projektového cyklu. Žadatelé byli nejméně spokojeni s celkovým nastavením hodnotícího procesu a s jeho transparentností a s profesionalitou práce externích hodnotitelů (kritizovali jejich domnělou neobjektivitu, rozporuplnost a protichůdnost v hodnocení jednotlivých hodnotitelů). Rovněž profesionalita výběrové/hodnotící komise byla respondenty výzkumu zpochybňována. Respondenti také kritizovali zdlouhavost hodnotícího procesu mezi podáním žádosti a informací o výsledku hodnocení a špatnou informovanost v rámci procesu hodnocení.

Co se týče doporučení identifikovaných na základě doporučení příjemců, lze zmínit především tyto body:

- zlepšení v podrobnostech zdůvodnění vydání finálního nedoporučení k výběru projektu (postrádají podrobnější a konkrétnější hodnocení s výstižnými a jasnými výroky o hodnoceném projektu) – to je důležité pro poskytnutí zpětné vazby k žadatelům s ohledem na podávání dalších žádostí o podporu,
- zlepšit a především zintenzivnit průběžnou informovanost o hodnotícím procesu (slabé a neaktuální informace v Benefitu) a zavést zasílání upozornění vázaných na hodnocení projektu e-mailem.
- rozšířit množství údajů, které lze opravit v 1. fázi hodnotícího procesu a zmírnit přísnost hodnocení formálních náležitostí.

Hlavní doporučení závěrečné zprávy *Zjednodušení a zkvalitnění administrace OP LZZ (část 1a – Zkvalitnění procesu výběru projektů a práce s hodnotiteli)*

Základním dokumentem pro podkladovou analýzu byla závěrečná evaluační zpráva *Zjednodušení a zkvalitnění administrace OP LZZ*, konkrétně část 1a – *Zkvalitnění procesu výběru projektů a práce s hodnotiteli*. V rámci tohoto dokumentu byla pro účely fokusní skupiny relevantní především podkapitola Návrhy na nastavení hodnotícího výběrového procesu pro programové období 2014+.

Dle tohoto závěrečné zprávy se jako základní problém celého hodnotícího a výběrového procesu je těžkopádná a finančně náročná práce při hodnocení věcné kvality projektů. Jádrem problému je přetrvávající rozdílné subjektivní hodnocení jednotlivými hodnotiteli, které následně zvyšuje nároky na třetí hodnocení mnoha grantových projektů a ještě dalších (4-5) hodnocení u individuálních projektů.

Evaluátoři uvedli mnoho doporučení, jak zlepšit hodnotící proces, na tomto místě uvádíme jejich stručné shrnutí, přičemž vybrána jsou ta doporučení, které je vhodné prodiskutovat na fokusní skupině.

1. Snížení počtu projektů hodnocených externími hodnotiteli

Evaluátoři navrhují snížení počtu hodnocených projektů z důvodu snížení finančních nároků na zabezpečení hodnocení projektů. Za tímto účelem navrhují **snížení počtu hodnocených projektů na základě lepšího zacílení výzev** (např. stanovením omezení z hlediska předkladatelů, cílových skupin, typů aktivit apod.). V tomto ohledu je však třeba mít na vědomí, že „malé“ výzvy jsou náročné na administraci a zpomalují čerpání financí z OP LZZ. Navíc by u malých výzev vznikl velký převis neuspokojených žadatelů.

Druhou možností je zavést tzv. minivýzvy, kdy objem finančních prostředků může být omezen na konkrétní oblasti aktivit. De facto se jedná o vyhlášení několika „částečných“ výzev v jedné výzvě a projekty, které se přihlásí k různým oblastem aktivit, jsou pak porovnávány separátně.

Nejlépe lze **snížení počtu hodnocených projektů dosáhnout změnou ve způsobu implementace jednotlivých typů projektů**. Evaluátor vymezil následující typy projektů:

- **Systémové** (jejich předmětem je změna v systému určité veřejné služby bez přímého bezprostředního dopadu na konkrétní příslušníky cílové skupiny)
- **Aplikační** (jejich předmětem jsou výstupy, tj. produkty a služby, z nichž mají přímý užitek konkrétní příslušníci cílové skupiny)

Aplikační projekty lze dále členit na:

- **mainstreamové** (vzájemně podobné projekty s přednastavenými cíli, s nízkou specifičností problému i řešení, stejnorodými aktivitami a výstupy a s předem kalkulovanými náklady, jedná se více méně o projekty typové, šablonovité).
- **specificky zaměřené** (projekty vzájemně málo podobné, reagující na specifika problému, potřeb cílových skupin i samotného žadatele, s rozmanitými aktivitami a výstupy, s jedinečně formulovanými cíli a hodnotami výstupů a výsledků).

Specificky zaměřené projekty se dále člení na:

- **inovativní** (vysoce inovativní až unikátní, přesto s potenciálem šíření jejich výstupů),

- **projekty zaměřené na podporu sociálních inovací** (projekty, které přináší nová řešení naléhavých sociálních potřeb a zároveň vytvářejí nové sociální vztahy nebo spolupráce; aplikované jsou tam, kde stávající řešení problémů se jeví jako nedostatečné). Když porovnáme projekty na podporu sociálních inovací s inovativními projekty – druhé jmenované by spíše mohly být brány jako protiklad k mainstreamovým (šablonovitým) projektům, jejichž cíle i aktivity jsou se shora předem dány (např. Školení je šance nebo VPP), přičemž tyto projekty vybírají, adaptují a realizují vhodné již existující řešení k dosažení předem daného cíle (inovativnost v širším pojetí). Sociální projekty naopak vytvářejí nebo přenášejí ze zahraničí pro ČR řešení zcela nové.
- **ostatní** (projekty, které jsou jedinečné pro realizovaný subjekt, avšak využívající již existující postupy)

1.1 Aplikační projekty

Z hlediska hodnocení jako nejjednodušší a s nejmenšími nároky na odborné posouzení jeví projekty **mainstreamové**, zpravidla lokální či regionální dimenze. Nabízí se zde možnost **projekty popsat formou šablony** pro konkrétní cílovou skupinu, případně i region (tento typ používá pro základní a střední školy OP VK), a z této šablony bude žadatel vybírat z nabídky možných aktivit. Aktivity budou oceněny jednotkovým způsobem. Z takto nadefinovaného popisu projektu je zřejmé, že bude posuzována pouze oprávněnost žadatele, formální správnost vyplnění šablony a dodržení limitů a nebude kladen nárok na odborné posuzování externími hodnotiteli z hlediska potřebnosti a smyslu. Většina současných vzdělávacích projektů neinovativního typu by mohla být zařazena do takového schématu a to bez odborného posuzování obsahu.

Jelikož projekty formulované přes šablony budou víceméně stejné, je otázka, jak pak vybrat projekty, které budou podpořené z OP LZZ.

Jako alternativa mainstreamových grantových projektů se nabízí vytvoření mainstreamových národních/regionálních programů podpory (tak, jak bylo umožněno v rámci RIPů krajských poboček Úřadu práce ČR), kde by subjekty veřejné správy poptávaly služby pro konkrétní cílové skupiny, a současní předkladatelé grantových projektů by soutěžili o veřejné zakázky v poptávaných službách. Vzhledem k problémům s veřejnými zakázkami v ČR a jejich vnímání neziskovými organizacemi i podnikatelskými subjekty však musí být dobře připraveno prostředí pro masivnější realizaci takového přístupu, včetně vysvětlující kampaně pro neziskový sektor.

U **specificky zaměřených ostatních aplikačních projektů** bude i nadále trvat potřeba odborného posuzování, obdobného současnému způsobu hodnocení.

U **specificky zaměřených inovativních projektů** by pak měl být navíc posuzován smysl, možný dopad a diseminační potenciál inovace dalším odborníkem z dané odborné oblasti. V tomto ohledu je pak nutné upřesnit, zda odborný posudek bude bez hodnocení nebo jej obdrží hodnotitel či až výběrová komise.

1.2 Systémové projekty

V tomto ohledu by se měl spíše než počet změnit způsob generování/plánování systémových projektů, způsob jejich posuzování i pečlivý výběr hodnotitelů. Kriteriační rámec by měl být pro systémové projekty odlišný od projektů aplikačních, přičemž daleko větší **důraz by měl být kladen na kritéria posuzující potřebnost projektu a jeho možný dopad, méně pak již popisu cílové skupiny**. Tyto analýzy by měly předcházet generování projektu a bez jejich existence by neměl projekt ani vzniknout.

2. Návrh na úpravu hodnotícího a výběrového procesu

Pro příští programovací období navrhuje evaluátor **přesunout zodpovědnost za hodnocení a výběr projektů na odborné subjekty (Zprostředkující subjekty)** a z pozice Řídícího orgánu provádět pouze metodickou, poradenskou, schvalovací a kontrolní činnost. Pro jednotlivé, výše uvedené typy projektů by měl být hodnotící a výběrový proces specifikován dle atributů jednotlivých typů.

Pro všechny navrhované změny níže zmíněné bude nutné **přizpůsobit softwarovou podporu** (modifikace projektových žádostí na šablony, projektové záměry, hodnotitelské rozhraní přizpůsobit kritériálnímu rámci jednotlivých typů projektů a připravit uživatelsky přátelské formuláře žádostí i hodnotících tabulek – včetně grafické úpravy a možnosti formátování textu).

2.1 Aplikační mainstreamové projekty

Základem pro zjednodušené hodnocení mainstreamových projektů je vytvoření typových šablon pro jednotlivé typy služeb pro cílové skupiny – programy podpory. Pro hodnocení oprávněnosti požadavku na podporu by byl vytvořen **jednoduchý check-list**, ve kterém by pracovníci ZS/realizační agentury zkontrolovali oprávněnost a formální správnost požadavku.

Pro určitý časový úsek a danou finanční alokaci by byla **výzva k předkládání žádostí otevřena a hodnocena průběžně, až do vyčerpání alokace**. Projekty by nebyly vybírány výběrovou komisí a jejich schvalování by probíhalo regionálním či národním subjektem pouze na základě posouzení oprávněnosti žádosti až do vyčerpání alokace či identifikace potřeby změny v nastavení programu podpory.

2.2 Aplikační projekty specifické, ostatní a inovativní

Hodnocení specifických projektů a jejich výběr by měl probíhat jako doposud. Věcné hodnocení budou i nadále provádět externí hodnotitelé, zásadně by se však měly změnit požadavky na jejich odbornost a zkušenost a práce s nimi. **Výběr hodnotitelů pro konkrétní oblasti podpory by měl být prováděn na základě jejich v životopise prokázané odbornosti v dané oblasti, nikoliv na jejich zájmu o hodnocení dané oblasti. Jako doplňkové kritérium by mělo být využito ratingu hodnotitelů, kteří již hodnotili v OP LZZ.**

Pro grantové projekty by byla zavedena **role arbitra** (třetí hodnotitel). Ten vstupuje do procesu hodnocení v případě, kdy dva externí hodnotitelé zpracují podstatně odlišná hodnocení (rozdíl více než 20 bodů), nastupuje svoji roli arbitra, který zpracovává výsledný posudek, a to na základě předchozích dvou hodnocení. Arbitr se zaměřuje na kritéria, u kterých se hodnotitelé liší o 2 a více stupňů slovních deskriptorů a zdůvodní volbu jednoho, druhého či svého vlastního deskriptoru. U kritérií, kde je rozdíl nižší než 2 stupně slovních deskriptorů, vybere jedno z již zpracovaných hodnocení. Hodnocení arbitra se pak stává výsledným hodnocením projektu.

V případě zavedení role arbitra by bylo vhodné zavést **funkci zpravodaje**, který by na výběrové komisi prezentoval sjednocené výsledky hodnocení projektů a jeho zdůvodnění. Zpravodajem by byl jeden z hodnotitelů, v případě použití arbitra by tímto zpravodajem byl arbitr. Prozatím tuto funkci zastávají pracovníci poskytovatele, kteří však o hodnocení mají pouze částečné či hodnotitelem zprostředkované informace a navíc většinou mají pouze teoretické odborné znalosti v dané oblasti.

U projektů velkého rozsahu by bylo vhodné držet se stávajícího systému hodnocení avšak navíc by mohl být vytvořen odborný posudek všemi členy hodnotící komise a vypracováno jediné společné hodnocení.

U inovačních projektů, které mají ambici vytvořit inovaci využitelnou i v jiných organizacích či při poskytování obdobných služeb, je navrhováno zavést povinné odborné posouzení inovací, vzešlých z projektu na konci jeho realizační fáze. Na základě posouzení kvality a obecnější využitelnosti inovace (produktu) by příjemci mohli využít **opce, která by byla vázána na diseminaci výsledků projektu po skončení realizační fáze projektu.**

2.3 Projekty zaměřené na podporu sociálních inovací

Úzké pojetí tohoto typu projektů implikuje zásadně odlišný přístup pro hodnocení a výběr projektů. Projekty totiž vyžadují nastavení specifických hodnoticích kritérií projektových žádostí dle charakteristik inovačních projektů. Dále také je nutno zavést novou fázi posouzení projektových záměrů a současně expertní konzultace těchto záměrů (pro eliminaci neinovačních projektových žádostí, aby nebyly zbytečně zpracovávány v plném rozsahu a nepřetěžovali se hodnotící a administrativní kapacity). Měla by být zavedena povinnost osobní prezentace inovačního projektu hodnotící nebo výběrové komisi samotným realizátorem projektu. Pro hodnocení inovačních projektů by pak měl být k dispozici malý počet specializovaných externích hodnotitelů se znalostí problematiky sociálních inovací a s hlubokou znalostí daného tématu.

2.4 Systémové projekty

Proces přípravy, hodnocení a výběru systémových projektů k realizaci by měl doznat zásadní změnu. **Projektové záměry** v závazné struktuře (zjednodušené oproti úplné projektové žádosti) by byly předkládány žadatelem – subjektem veřejné správy k formálnímu posouzení a posouzení přijatelnosti Řídicímu orgánu. Projektový záměr by musel být podložen kvalifikovanou **analýzou potřebnosti** takového projektu a obsahovat rámcový rozpočet projektu. Na základě kladného posouzení přijatelnosti by byly Řídicím orgánem vyžádány alespoň 3 odborné posudky projektového záměru.

Výběr záměru systémového projektu k dalšímu rozpracování by probíhal Monitorovacím výborem operačního programu a to na základě odborných posudků. Posouzení projektu by se účastnili členové Monitorovacího výboru, žadatel i odborní posuzovatelé. V případě, kdy pro danou oblast politiky existuje kolektivní orgán na národní úrovni, bude tento projektový záměr před předložením Monitorovacímu výboru projednán a doporučen tímto tělesem, které potvrdí, že projektový záměr je v souladu s národní strategií a politikou v dané oblasti. V takovém případě pak Monitorovací výbor projektový záměr pouze bere na vědomí.

Na základě rozhodnutí Monitorovacího výboru by byl **projektový záměr rozpracován do podoby projektové žádosti**, která by pak byla posuzována z hlediska projektového cyklu a realizovatelnosti projektu. Zde je na zvážení, zda využít odborné posuzovatele opětovně, či zda v této fázi by posouzení bylo prováděno pracovníky Řídicího orgánu.

Projektová žádost i kritériální rámec pro systémové projekty by musely zaznamenat určité změny. Kritéria současného hodnoticího rámce skupiny A a B by se posunula do fáze hodnocení projektového záměru. Ve druhé fázi již by byla kontrolována pouze konzistentnost projektové žádosti se schváleným záměrem a další kritéria by se soustředila na realizovatelnost/rizikovitost projektu.

3. Návrhy na změny ve způsobu věcného hodnocení

Obecně by se mělo **hodnocení projektů posunout od posuzování kvality popisu projektového cyklu k hodnocení obsahové kvality nabízených výstupů a výsledků projektu a reálnosti jejich dosažení.** To je důležité zejména z toho důvodu, že v současném programovém období hodnocením procházely úspěšně profesionálně zpracované žádosti o financování a to mnohdy bez ohledu na přidanou hodnotu navrhovaného projektu.

3.1 Hlavní nedostatky v nastavení systému věcného hodnocení v OP LZZ

Při posuzování většiny hodnotících kritérií bylo zjištěno, že nelze postupovat na základě objektivních ukazatelů, ale je uplatňováno převažující subjektivní hodnocení. Důvodem je především nejednoznačné až nejasné vymezení hodnotících kritérií, kdy předmět hodnocení není jasně ohraničen a dochází k přesahům, popř. i duplicitám s jinými hodnotícími kritérii, a to buď v rámci stejné skupiny hodnotících kritérií, nebo i napříč různými skupinami hodnotících kritérií.

Závažný nedostatek pak představuje i **systém slovních deskriptorů, který není vázán na doprovodnou metodiku** vymezující kritéria pro udělování jednotlivých slovních deskriptorů, resp. tato metodika není zpracována. U některých kritérií nejsou ani nastaveny požadavky pro udělení maximálního hodnocení. Do hodnocení se tak vnáší prvek intuitivního a posléze i značně subjektivního uchopení hodnocení.

Za problematické lze také označit rozložení procentuálních vah průřezových témat ve věcném hodnocení. Na hodnocení věcné podstaty a přínosu projektu a jeho vazby na naplňování cílů oblasti podpory připadá jen cca 25 %. Naopak zhruba 65 % je přiřazeno oblasti zajištění realizace projektu, kde je navíc kladen důraz na hodnocení formálního a technického zpracování projektů. Zbýlých 10 % pokrývá hodnocení hospodárnosti a efektivnosti projektu.

V praxi tak dochází k nežádoucímu stavu, kdy jsou metodikou zvýhodňovány projektové žádosti připravené zkušenými žadateli, kteří sice „umí projekt napsat“, ale jeho reálný přínos bývá malý. Jak vyplynulo z dotazníkového šetření i z řízených rozhovorů, je tento stav negativně vnímán věcnými hodnotiteli, kteří se snaží projekty „bez obsahu“ nebo psané „na oko“ znevýhodnit jinak, většinou prostřednictvím umělého přehodnocování projektu. Tento stav je rovněž nežádoucí, protože dochází k deformaci celého systému metodiky hodnocení.

Do verze 1.3 Příručky pro hodnotitele byl včleněn nástroj tzv. kontextového hodnocení, jak „procesně“ toto kontextové hodnocení zakomponovat do vlastního hodnocení jednotlivých kritérií, jakou mu přiřadit váhu, tzn., do jaké míry může kontextové hodnocení ovlivnit výběr slovního deskriptoru apod., a dále do jaké míry může hodnocení kontextu ovlivnit výsledné hodnocení projektu jako celku, to v příručce zmíněné není.

3.2 Zhodnocení stávajících hodnotících kritérií OP LZZ a doporučení pro období 2014+

- A1 Zdůvodnění potřeby projektu

Kritérium zahrnuje 3 rozdílné aspekty, které je nutné hodnotit naráz (potřeba, přínosy a inovativnost projektu), celkově tedy není jasné, na co klást při hodnocení kritéria důraz a jakým způsobem zohledňovat zapojení všech komponent kritéria.

Kritérium by mělo být zúženo pouze na posuzování přínosů projektu. Tento aspekt může zohledňovat i míru inovativnosti projektu (inovativnost však není chápána jako samostatná komponenta). Povinnou přílohou projektové žádosti by měla být vstupní analýza, u které by měly být nastaveny základní parametry pro její zpracování. Zhodnocení přínosů projektu představuje klíčové kritérium, by mělo nést nejvyšší % váhu.

- A2 Vazba na cíle výzvy (oblasti podpory OP LZZ)

V metodice není vůbec popsáno jak míru těsnosti identifikovat (shoda cílů projektu s cíli výzvy?, míra shody klíčových aktivit s aktivitami vymezenými ve výzvě?, vazba na specifické cíle výzvy?, reflexe specifických výzvy?).

Kritérium by mělo být hodnoceno z pohledu potřeby projektu v kontextu celkové strategie zaměření výzvy, popř. oblasti podpory. Kritéria A1 a A2 by měla být hodnocena kontextově.

- A3 Zhodnocení cílů projektu

Ve většině projektů jsou cíle metodicky nesprávně nastaveny (např. místo cílů jsou uvedeny aktivity, cíle nejsou konkrétní ani měřitelné apod.). Pokud nejsou cíle jasně definovány, je problematické vyhodnocení kritéria tak, jak požaduje metodika. Předmět hodnocení je z jiného pohledu obsažen i v jiných kritériích a zde se posouzení duplikuje.

Kritérium by mělo být vypuštěno a nahrazeno kritériem zaměřeným na vnitřní logiku či konzistentnost projektu, která by byla posuzována po linii záměr a cíle projektu - obsah klíčových aktivit - výstupy klíčových aktivit - výstupy a výsledky projektu (tzn. monitorovací indikátory).

- B1 Jasně vymezení cílové skupiny

Z textu Příručky pro hodnotitele není zcela jasné, jak zhodnotit kvalitu vymezení cílové skupiny, na základě jakých kritérií hodnocení provést. Co se týče dalších předmětů hodnocení, zhodnocení vymezení problémů cílové skupiny a schopnost projektu vymezené problémy cílové skupiny řešit – v tomto ohledu dochází k duplicitě s kritériem B3. Nastavení slovních deskriptorů je předmětně vztaheno pouze k aspektu, jak jasně je vymezena cílová skupina. Celkově není z popisu jasné, co přesně je třeba v kritériu hodnotit, které nedostatky zohlednit v přidělení příslušného slovního deskriptoru a na které pouze upozornit v komentáři.

Kritérium by mělo být zúženo pouze na posouzení vymezení cílové skupiny (kvantitativní a kvalitativní vymezení cílové skupiny, včetně identifikace problémů cílové skupiny). Posouzení oprávněnosti cílové skupiny z hlediska území dopadu by mělo být hodnoceno v rámci splnění kritérií přijatelnosti.

- B2 Přiměřenost cílové skupiny

Hodnotící kritérium je nastaveno značně nesrozumitelně, zahrnuje několik spolu nesouvisejících aspektů. Dílčí části předmětu kritéria jsou obsaženy a hodnoceny v jiných hodnotících kritériích.

Evaluátor doporučuje toto kritérium zcela vypustit.

- B3 Přínos projektu pro cílovou skupinu

V rámci kritéria dochází k částečnému překryvu s kritériem A1.

Evaluátor doporučuje hodnocení přínosu projektu pro cílovou skupinu zahrnout do hodnocení kritéria A1.

- B4 Způsob zapojení cílové skupiny

Hodnotící kritérium je nastaveno značně nesrozumitelně, zahrnuje několik spolu nesouvisejících aspektů. Dílčí části předmětu kritéria jsou obsaženy a hodnoceny v jiných hodnotících kritériích.

Předmět hodnocení kritéria by měl být zúžen pouze na posouzení způsobu práce s cílovou skupinou, a to před zahájením i v průběhu projektu. Ostatní aspekty kritéria by měly být vypuštěny a hodnoceny v rámci jiných kritérií.

- C1 Kompetence žadatele

V kritériu se hodnotí finanční náročnost, resp. přiměřenost nákladů na realizační tým, čímž dochází k přesahu do kritéria E1. Navíc z metodiky jasně nevyplývá, co je hlavním předmětem hodnocení kritéria a které aspekty zohlednit pouze kontextově.

Kritérium by mělo být zúženo na posouzení kapacity realizačního týmu, a to ve vztahu k velikosti cílové skupiny, věcné náplně projektu a objemu činností zajišťovaných dodavatelsky. Z hodnocení kritéria by mělo být vyřazeno posouzení realizačního týmu z hlediska finanční náročnosti.

- C2 Zkušenosti žadatele a členů týmu

Kritérium zahrnuje dva odlišné aspekty, přičemž Příručka pro hodnotitele neřeší, jakým způsobem zohledňovat jejich váhu při celkovém hodnocení kritéria.

Znění kritéria by mělo být zpřesněno a posuzování zkušeností by mělo být vztaženo k podílu na realizaci podobných projektů (podobný obsah a finanční objem).

- C3 Partneri

Kritérium je postaveno jako eliminační, tj. jeho cílem není hodnocení kvality a přidání hodnoty partnerství v rámci projektu, ale pouze vyloučení projektů, které nevykazují povinné atributy oprávněného partnerství.

Je třeba ujasnit, zda má být kritérium postaveno jako eliminační nebo zda jeho cílem má být i hodnocení kvality navrženého partnerství. Každopádně by partnerství nemělo být posuzováno v rámci samostatného kritéria.

- D1 Volba a popis klíčových aktivit a harmonogram projektu

Kritérium je nastaveno široce a není jasně ohraničené. V metodice není konkrétně uvedeno, jak se vypořádat s kontextovým hodnocením kritéria, které nedostatky zohlednit v bodovém hodnocení a na které pouze upozornit v hodnotícím komentáři. Značně problematické je posuzování harmonogramu projektu, resp. přiměřenosti délky trvání jednotlivých aktivit. Zpracování detailního harmonogramu v projektové žádosti nemá velkou vypovídací hodnotu, protože bývá nastaven velmi orientačně (změny harmonogramu jsou pak nejčastějšími změnami realizovanými v průběhu projektu).

Předmět kritéria by měl být zúžen na posouzení kvality, nezbytnosti a logické provázanosti klíčových aktivit. Nastavení klíčových aktivit v kontextu s cíli projektu by mělo být řešeno v nově navrhovaném kritériu D2. Personální zajištění pak v kritériu C1. Detailní nastavení harmonogramu by mělo být řešeno v rámci rizikovosti projektu.

- D2 Předpoklady pro udržitelnost projektu po skončení financování OP LZZ

Udržitelnost projektu je třeba posuzovat v rámci samostatného kritéria. Metodika hodnocení kritéria by měla být upřesněna takovým způsobem, ať odpovídá projektům zaměřeným na rozvoj lidských zdrojů. Rovněž by měla být zvýšena bodová váha kritéria.

- D3 Kvalita řízení rizik

Celkově je hodnocení kritéria značně problematické, neboť na jedné straně není v drtivé většině řízení rizik správně zpracováno a na druhé straně ani metodika pro jeho posuzování není nastavena korektně.

Hodnocení kvality řízení rizik by mělo být přesunuto do hodnocení rizikovosti projektu jako celku.

- D4 Rizikovost projektu

Jako součást rizikovosti projektu by měla být zohledněna i kvalita řízení rizik nastavená žadatelem.

- E1 Přiměřenost rozpočtu jeho obsahové náplni a rozsahu

Při hodnocení kritéria dochází k přesahům do dalších kritérií a není metodicky ošetřeno, jak tyto aspekty zohlednit při hodnocení kritéria.

Předmět hodnocení kritéria by měl být zúžen na posouzení přiměřenosti jednotkových cen rozpočtu i rozpočtu jako celku.

- E2 Přehlednost, srozumitelnost a věcná správnost rozpočtu

Způsob hodnocení kritéria je nastaven nesrozumitelně, není jasně stanoveno, co je myšleno pojmy „přehlednost“, „srozumitelnost“ a „věcná správnost“. V rámci kritéria posuzované dodržení limitů pro jednotlivé skupiny výdajů se posuzuje již v rámci hodnocení přijatelnosti (kritérium č. 9).

Posuzování kvality zpracování rozpočtu by bylo vhodné posuzovat v rámci samostatného kritéria. Je však třeba zpřesnit metodiku kritéria tak, aby byla srozumitelná. Z hodnocení kritéria by mělo být vypuštěno posuzování dodržení limitů pro jednotlivé skupiny výdajů, neboť to je již předmětem hodnocení přijatelnosti.

- F1 Šíře a adekvátnost výběru monitorovacích indikátorů

Kritérium je nastaveno vhodně, evaluátor neměl v tomto směru závažnější doporučení.

- F2 Reálnost kvantitativních hodnot monitorovacích indikátorů

Kritérium je nastaveno vhodně, v tomto směru by měla být nastavena jednoznačnější metodika.

- F3 Přiměřenost výsledků vzhledem k požadovaným prostředkům

Hodnocení přiměřenosti výsledků vzhledem k požadovaným prostředkům může mít v rámci hodnocení své opodstatnění, ale musí být zcela jasné, jakým způsobem kritérium uchopit, aby ve výsledku nebylo kontraproduktivní (hrozba kladného hodnocení projektů s nadsazenými výstupy anebo podhodnoceným rozpočtem, tzn. rozpor s kritériem F2). V tomto případě však je kritérium popsáno značně nejasně a nevyplývá z něj, co konkrétně má hodnotitel posuzovat a o jaké kvalitativní ukazatele se při hodnocení opírat.

V případě nemožnosti nastavení objektivní metodiky posuzování kritéria doporučujeme jeho vypuštění.

- G Rozpor s horizontálními tématy

Kritérium je vymezeno negativně jako eliminační a hodnotí pouze soulad či nesoulad s principy horizontálních témat. Takto nastavené hodnocení nepřináší žádnou přidanou hodnotu ze strany hodnotitele.

Pokud by předmětem posuzování horizontálních témat mělo být pouhé rozhodnutí, zda projekt je či není s nimi v rozporu, pak navrhuje kritérium vypustit a posoudit v rámci hodnocení přijatelnosti. V opačném případě by musela být významně upřesněna metodika.

3.3 Zjednodušený návrh kritériálního rámce pro aplikační specifické projekty

Na základě výše uvedené analýzy stávajícího kritériálního rámce pro projekty OP LZZ evaluátor navrhuje jednodušší variantu kritériálního rámce postaveného na těchto principech:

- přínos projektu - protože jde z hlediska posuzování kvality projektového záměru o klíčová kritéria, měla by být výrazně zvýšena váha těchto kritérií,
- křížové posuzování vnitřní logiky v rámci jednotlivých kritérií by mělo být eliminováno zařazením samostatného kritéria, v jehož rámci by se posuzovala konzistentnost a vnitřní logika projektu,
- koncept kombinovaných, resp. eliminačních kritérií by měl být opuštěn,
- kritéria, která jsou z velké části posuzována v rámci jiných kritérií, by měla být vypuštěna,
- předmět každého kritéria by měl cílit na jasně ohraničenou oblast.

Příklad návrhu zjednodušeného kritériálního rámce pro aplikační specifické projekty

Název kritéria	Zaměření kritéria	Typ kritéria	Váha kritéria
A1 Přínos projektu	Posouzení celkového přínosu projektu. /Pozn. bude zahrnovat i zhodnocení přínosu projektu pro cílovou skupinu; jako součást přínosu projektu může být posouzena i inovativnost projektu/	K	Red
A2 Potřebnost projektu/vazba na cíle výzvy (oblasti podpory)	Posouzení potřebnosti projektu v kontextu celkové strategie zaměření výzvy, popř. oblasti podpory.	K	
B1 Vymezení cílové skupiny	Posouzení vymezení cílové skupiny z hlediska kvantitativního a kvalitativního, včetně identifikace problémů cílové skupiny.	H	Green
B2 Způsob zapojení cílové skupiny	Posouzení způsobu práce s cílovou skupinou před zahájením i v průběhu projektu.	H	Yellow
C1 Kapacita realizačního týmu	Posouzení kapacity realizačního týmu, a to ve vztahu k velikosti cílové skupiny, věcné náplni projektu a objemu činností zajišťovaných dodavatelsky	H	Green
C2 Zkušenosti žadatele a členů týmu	Posouzení předchozích zkušeností žadatele nebo členů realizačního týmu s realizací obdobných projektů (tematicky i obdobného finančního objemu).	H	Blue
D1 Způsob realizace projektu	Posouzení kvality, nezbytnosti a logické provázanosti klíčových aktivit a řízení projektu.	H	Yellow
D2 Konzistentnost projektu	Posouzení vnitřní konzistentnosti projektu (vazby mezi záměrem a cíli projektu - obsahem klíčových aktivit - výstupy klíčových aktivit - výstupy a výsledky projektu).	H	Yellow
D3 Rizikovost projektu	Posouzení reálné míry rizikovosti projektu.	K	Red
E1 Přiměřenost rozpočtu	Posouzení přiměřenosti (hospodárnosti) jednotkových cen rozpočtu i rozpočtu jako celku.	H	Green
E2 Kvalita zpracování rozpočtu	Posuzování kvality zpracování rozpočtu, a to především z hlediska zřetelnosti vazeb rozpočtu na klíčové aktivity projektu.	H	Green
F1 Nastavení monitorovacích indikátorů	Posouzení volby adekvátního počtu monitorovacích ukazatelů a metodické správnosti nastavení jejich cílových hodnot.	H	Yellow
F2 Adekvátnost monitorovacích indikátorů	Posouzení reálnosti nastavení cílových hodnot monitorovacích indikátorů.	H	Yellow
F3 Udržitelnost projektu	Posouzení udržitelnosti projektu.	H	Green
G Vazba na horizontální témata	Posouzení vztahu projektu k naplňování horizontálních témat.	K	Blue

Legenda

H = hodnotící kritérium

Hodnotící škála

nejnižší váha

nejvyšší váha

K = kombinované kritérium

3.4 Komparace systémů hodnocení ve stávajících programech ESF v ČR

V programech spolufinancovaných z ESF se v současné době využívají 2 systémy pro vyjádření hodnotícího soudu v jednotlivých hodnotících kritériích, resp. jejich kombinace.

OP VK

OP VK využívá **systému bodové stupnice** o rozdílných intervalech dle váhy jednotlivých kritérií, resp. subkritérií. Tento systém byl prvotně označen jako vysoce rizikový, protože k bodovým škálám nebyla zpracována podrobná doprovodná metodika, a byl jednou z příčin pro vysoké procento arbitrážních hodnocení. Jediným nebodovaným kritériem je vylučovací kritérium Horizontální témata. Vztah projektu k horizontálním tématům je zhodnocen v komentáři (nepřidělují se body ani se nevybírání slovní deskriptor). V OP VK jsou všechna kritéria povinně komentovaná.

V rámci OP VK je zaveden **institut arbitra** (3. individuálního hodnotitele). Ten nastupuje do hodnotícího procesu v případě, kdy jeden individuální hodnotitel doporučuje žádost k financování (projektu přidělil 65 a více bodů) a druhý nikoli (projektu přidělil méně než 65 bodů nebo jej nedoporučuje z důvodu negativního dopadu na některé horizontální téma), nebo jestliže oba hodnotitelé žádost doporučují, ale rozdíl jejich hodnocení činí 20 a více bodů. Hodnocení třetím hodnotitelem (arbitrem) je provedeno co nejdříve po zjištění výrazné odlišnosti v hodnocení. Hodnocení projektu pak probíhá stejným způsobem jako u hodnocení projektu prvními dvěma individuálními hodnotiteli.

OPPA

OPPA využívá **systém standardizovaných slovních deskriptorů** (stupnice „Ano“ - „Spíše ano“ - „Spíše ne“ - „Ne“), které jsou vztaženy k předdefinovanému výroku kritéria. Tento systém má oproti OP LZZ tu výhodu, že nedochází k nesouladu mezi zaměřením kritéria a definicí slovních deskriptorů. **Vybraný slovní deskriptor se automaticky převádí na číselnou hodnotu** (tzn. odpovídající počet bodů), která je hodnotiteli viditelná. Příručka pro expertní posouzení neobsahuje podrobně rozpracovanou doprovodnou metodiku pro výběr konkrétního slovního deskriptoru, a tudíž do hodnocení kritérií vstupuje v menší či větší míře subjektivní prvek. U všech hodnotících kritérií musí být k vybranému slovnímu deskriptoru přiřazen odpovídající hodnotící komentář.

OP LZZ

OP LZZ oba tyto systémy kombinuje. Při posuzování obecných kritérií jsou přiřazovány slovní deskriptory, u některých kritérií je hodnotící komentář povinný u některých není. Tři kritéria, která jsou nastavena jako eliminační, mají povahu pouze komentovaných kritérií, tj. nemají žádnou bodovou váhu a jejich hodnocení se nepromítne do výsledného bodového výsledku projektové žádosti. OP LZZ pracuje ještě s tzv. kombinovanými kritérii, která mají bodovou váhu, tzn., že jsou hodnocena prostřednictvím slovních deskriptorů, jsou povinně komentovaná, ale zároveň slouží jako vylučovací (kritéria A2, B1). Při posuzování specifických kritérií OP LZZ používá bodovou stupnici o různých intervalech (záleží na konkrétní výzvě). Metodika hodnotících kritérií obsahuje rozpracovanou metodiku pro přiřazování konkrétních číselných hodnot.

Pro realizaci obou systémů tak, aby mohly generovat srovnatelné výstupy (tzn. eliminovat subjektivní chápání předmětu hodnocení a sladění přístupu po linii závažnost zjištěných

nedostatků - volba příslušného deskriptoru nebo udělení příslušného počtu bodů), je nezbytná kvalitní metodická báze, tj. musí být zpracována detailní doprovodná metodika, která bude jasně určovat kritéria, na základě kterých bude přiřazena konkrétní bodová hodnota nebo konkrétní slovní deskriptor. Pokud bude vybrán jeden z přístupů, evaluátor doporučuje nekombinovat ho s dalším.

Shrnutí změn v Příručce pro hodnotitele (verze 1.3 z 15. 3. 2012)

Změna v kapitole 4. Školení hodnotitelů

Hodnotitelé jsou **povinni se účastnit případných dalších školení či seminářů**, pořádaných Řídicím orgánem, popř. vyhlašovatelem výzvy. V případě, že se hodnotitel takového školení nezúčastní, může mu být pozastavena činnost hodnotitele v Databázi hodnotitelů, v případě opakované neúčasti s ním může být ukončena spolupráce.

Zařazení nové kapitoly 11. Zpětná vazba k věcnému hodnocení

Kapitola 11 byla do Příručky pro hodnotitele zařazena za účelem zvýšení kvality věcného hodnocení a prevence opakovaných chyb ze strany hodnotitelů. Po skončení výběrového procesu jsou všichni **hodnotitelé povinni seznámit se zpětnou vazbou** na jejich věcné hodnocení jednotlivých projektových žádostí. Tato zpětná vazba bude Řídicím orgánem zprostředkována přes privátní klub na ESF fóru, kde budou zpřístupněny tabulky M30 - Shrnutí věcného hodnocení a doporučení k žádosti o finanční podporu OP LZZ na GP.

Tabulka neobsahuje jména hodnotitelů, tudíž je zachována jejich anonymita. Hodnotitel se pomocí zveřejněných tabulek M30 seznámí s tím, jak stejný projekt hodnotili ostatní hodnotitelé a jak se lišili v bodovém ohodnocení. Případně pokud byla projektová žádost projednávána ve výběrové komisi, jaký komentář ze strany řídicího orgánu byl k hodnocení za účelem korekce či vysvětlení, příp. kompromisní návrh, členům výběrové komise předložen.

Dále bude na ESF fóru vyvěšena **zpráva o výsledcích výběrového procesu a přehledná statistika**, ukazující, kolik žádostí prošlo formálním hodnocením a hodnocením přijatelnosti, věcným hodnocením a výběrovou komisí, v čem byly nejčastější nedostatky projektových žádostí a kde se vyskytovaly nejčastější a nejzávažnější chyby ve věcném hodnocení.

Součástí ESF fóra je také **privátní diskusní klub pro všechny externí hodnotitele**, kde si hodnotitelé mohou vzájemně vyměňovat zkušenosti s věcným hodnocením a řešit sporné otázky. Prostřednictvím diskusního klubu je zároveň možné klást dotazy vyhlašovatelé výzvy. Registrace všech hodnotitelů do klubu na ESF fóru je povinná, přístup bude hodnotitelům zřízen Řídicím orgánem poté, co hodnotitel o registraci požádá. Na komunikaci v klubu se vztahuje Čestné prohlášení o nestrannosti a mlčenlivosti, což každý hodnotitel v rámci registrace musí potvrdit.

Zařazení nové kapitoly 12. Rating

Vyhlašovatelé výzev posoudí a ohodnotí každé jednotlivé hodnocení všech hodnotitelů. **Posouzení a ohodnocení se provádí z hlediska kvality hodnocení, upozornění na nedostatky žádosti a z hlediska odevzdání hodnocení v termínu.** Slovně se dále zaznamenává, pokud hodnocení vykazovalo určité odchylky od hodnocení ostatních hodnotitelů (např. pokud je hodnocení zneplatněno z důvodu hodnocení žádosti třemi hodnotiteli). Výsledný rating je vypočítán jako průměrná známka (známkování ve škále 1 – 5)

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

na základě dílčích ohodnocení (známka za kvalitu a známka za včasnost). K výslednému ratingu hodnotitele se přihlíží při výběru hodnotitele, přičemž jsou preferováni ti hodnotitelé, kteří dle ratingu odvedli kvalitní práci. Rating je dostupný všem vyhlášovatelům výzev. Každý hodnotitel má ve svém profilu přístupnou hodnotu svého ratingu.

Etický kodex

Do příručky pro hodnotitele byl zařazen etický kodex pro členy hodnotící/výběrové komise Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. **Externí hodnotitelé a členové výběrové komise pak mají povinnost seznámit se s ním.**